

PHYSICAL TRAINING IN GROUPS AS A FORM OF SOCIAL INTEGRATION OF DEAF CHILDREN

Igor VYPASNYAK

The Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk

Abstract. In the article the level of development of personal socially important psychological qualities of deaf children is disclosed out and the influence of the work in groups during physical training lessons on the development of psychological qualities of deaf children was established.

Key words: DEAF children, physical training in groups.

ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІТЕЙ 4–6 РОКІВ

Сергій ГАВРИШКО

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут

Постановка проблеми. Обґрунтування критеріїв визначення фізичного розвитку та фізичної підготовленості дитини та окреслення шляхів їх застосування у практиці фізичного виховання має значний теоретичний і практичний інтерес. Іванківський Е. С., підкреслює, що “без цих критеріїв важко здійснювати індивідуальну роботу з дітьми, добирати оптимальні засоби фізичної культури, визначувати фізичне навантаження під час проведення занять, ранкової зарядки та рухливих ігор” [3].

Близькою авторів [3, 11, 4] запропоновані узагальнені методики комплексного визначення фізичного стану дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Використовуючи дані, за цими методикам, автори порівнюють результати із розробленими показниками фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей. Це забезпечує визначення рівня розвитку кожного показника окремо.

В практичній діяльності, розподіляючи групу дітей на підгрупи, для реалізації запропонованого підходу до них, вихователям та вчителям легше аналізувати єдину інтегральну оцінку.

В попередніх статтях нами розглядалась система визначення інтегральної оцінки фізичної підготовленості хлопчиків і дівчаток 4-6 років. Але ефективне врахування індивідуальних особливостей дітей при визначенні рівня фізичної підготовленості потребує аналіз анатомо-фізіологічних особливостей організму дітей.

Мета роботи – розробити систему оцінки анатомо-фізіологічних особливостей дітей 4–6 років.

На основі аналізу спеціальної літератури був відібраний комплекс показників для визначення рівня морфофункціональних можливостей [5].

В дослідженні визначались:

1. Морфологічні показники – зріст, вага, ОГК, ЕГК [2, 8].

2. Показники аеробної можливості – ЖЄЛ, МСК [9, 10, 12].
3. Показники анаеробної можливості – проба Штанге і проба Генчі [12, 13].

У дослідженні брали участь 1646 хлопчиків і дівчаток у віці від 4 до 6 років дитячих садків м. Мукачева. Усі обстежувані за станом здоров'я були віднесені до основної медичної групи.

Заняття проводились у цих дитсадках за програмою виховання дітей дошкільного віку "Малютко".

У процесі дослідження нами були використані такі методи:

1. Аналіз науково-методичної літератури.
2. Медико-біологічні методи дослідження.
3. Методи математичної статистики.
4. Педагогічний експеримент.

Аналіз наукової та науково-методичної літератури. Аналізуючи спеціальну літературу, значна увага була приділена нами вивченню спеціальної літератури з теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного та шкільного віку, а також вікової фізіології та антропології.

Медико-біологічні методи. Антропометричні вимірювання зросту, ваги, окружності грудної клітки (ОГК) і екскурсії грудної клітки (ЕГК) проводились за загальноприйнятими методиками.

Для дослідження індивідуальних можливостей дітей були визначені показники, що можуть характеризувати основні джерела функціональної системи енергозабезпечення аеробну і анаеробну потужність.

Аеробна потужність функціональної системи нами характеризувалася показниками життєвої ємності легень (ЖЄЛ) і визначалася методом спірометрії та максимального споживання кисню (МСК) за методикою С. А. Душаніна.

Для визначення анаеробної потужності функціональної системи нами використовувались показники проби Штанге і проби Генчі, що характеризують функціональний стан респіраторної системи.

Методи математичної статистики. Результати, отримані в процесі дослідження, оброблялись за допомогою методів математичної статистики і включали розрахунки таких статистичних параметрів: середнього арифметичного (\bar{X}), квадратичного відхилення (s), коефіцієнтів варіації (V).

Достовірність відмінностей вибірових середніх визначалась на основі значення t -критерію Стьюдента при $P < 0,05$.

Математичне обґрунтування і розробка оціночних шкал проводились на основі закону про нормальний розподіл результатів тестування (за правилом трьох сигм) [7].

Отримані результати оброблялись на персональному комп'ютері Pentium-III за загальноприйнятими методами статистичного аналізу з використанням інтегрованих пакетів Excel - 7, Stat Grafict Plus, SPSS-8 [1].

Педагогічний експеримент. Педагогічний експеримент включав фонове обстеження дітей та розробку системи оцінки анатомо-фізіологічних особливостей.

Оцінювання морфофункціонального стану дітей 4-6 років проводилось шляхом педагогічного тестування морфологічних та функціональних можливостей.

Результати дослідження дозволили отримати інформацію про наявний рівень розвитку морфофункціональних можливостей дітей 4-6 років м. Мукачева.

Наступний етап дослідження передбачав розробку системи оцінювання анатомо-фізіологічних особливостей дітей 4-6 років на основі інтеграції критеріїв.

Результати дослідження та їх обговорення. Дані морфологічних показників 5-річних хлопчиків, в порівнянні із 4-річними, проявляють тенденцію до збільшення: зросту – на 6,08%, ваги –14,88%, ОГК –3,84%, ЕГК – на 50,39% ($P<0,001$) (рис. 1).

Порівнюючи функціональні параметри 4- і 5-річних дітей, відзначаємо зростання з віком показників аеробної потужності: ЖЄЛ – на 19,27%, МСК – 19,68%; анаеробної потужності – 5,69% (проба Штанге) і на 8,39% (проба Генчі) ($P<0,001$).

При порівнянні показників морфологічного статусу (рис. 1), дані 6-річних дітей виявились вищі від 5-річних: зріст – на 5,74%, вага – на 12,05%, ОГК – на 3,24%, ЕГК – на 35,26%.

Аналізуючи дані 5- і 6-річних хлопчиків за функціональними показниками, спостерігаємо вищі результати в останніх. Так, показники аеробної потужності вищі: ЖЄЛ – на 12,18%; МСК – на 12,44%; анаеробної потужності: проби Штанге – на 17,74%, проби Генчі – 10,2% ($P<0,001$) (рис. 1).

Порівняльний аналіз показників морфологічного статусу дітей 4 і 6 років показав, що результати останніх вищі: зріст – на 12,17%, вага – на 28,72%, ОГК – на 7,2%, ЕГК – на 103,42% (рис. 1).

Аналізуючи результати тестування хлопчиків 4- і 6-річного віку за функціональними параметрами, спостерігаємо вищі результати останніх. Так, показники аеробної потужності вищі: ЖЄЛ – на 33,8%, МСК – на 34,56%; анаеробної потужності: проба Штанге – на 24,44%, проби Генчі – на 19,44% (рис. 1).

Представлені дані свідчать про прогресивні зміни параметрів, які вивчаються, і є статистично достовірними ($P<0,001$).

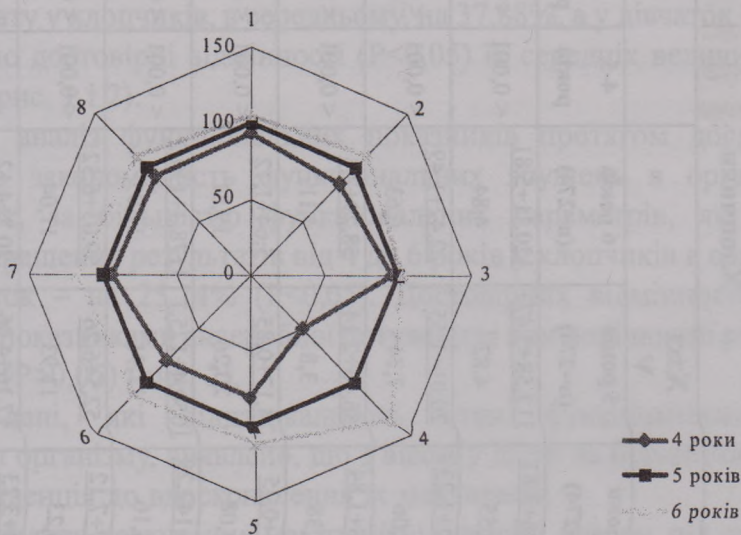

Рис. 1. Відмінності показників рухової функції хлопчиків 4, 5, 6 років (у відсотках)

Позначки: 1) зріст; 2) вага; 3) ОГК; 4) ЕГК; 5) ЖЄЛ; 6) МСК; 7) проба Штанге; 8) проба Генчі.

Порівняльний аналіз показників морфологічного статусу дівчаток 4 і 5 років показав, що результати останніх вищі: зріст – на 8,17%, вага – на 11,11%, ОГК – на 3,24%, ЕГК – на 49,26% (рис. 2).

Таблиця 1.

Вікові зміни показників, що характеризують анатомо-фізіологічні особливості дітей від 4 до 6 років

Показники		Хлопчики						Дівчатка					
		X±σ V			P			X±σ V			P		
		4 роки (n=274)	5 років (n=274)	6 років (n=274)	4-5 років	5-6 років	4-6 років	4 роки (n=280)	5 років (n=272)	6 років (n=268)	4-5 років	5-6 років	4-6 років
Морфологічні показники	Зріст, см	<u>107,88+3,81</u> 3,55	<u>113,58+5,47</u> 4,82	<u>120,11+5,81</u> 4,84	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>100,04+5,89</u> 5,88	<u>108,21+6</u> 5,54	<u>115,72+5,55</u> 4,8	< 0,001	< 0,001	< 0,001
	Вага, кг	<u>17,42+1,23</u> 7,06	<u>20,01+1,55</u> 7,74	<u>22,42+1,49</u> 6,63	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>16,96+1,19</u> 7,03	<u>18,85+1,45</u> 7,68	<u>21,26+1,59</u> 7,45	< 0,001	< 0,001	< 0,001
	ОГК, см	<u>54,38+1,84</u> 3,38	<u>56,46+2,14</u> 3,8	<u>58,29+2,4</u> 4,11	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>53,69+1,95</u> 3,62	<u>55,27+2,3</u> 4,16	<u>57,3+2,52</u> 4,4	< 0,001	< 0,001	< 0,001
	ЕГК, см	<u>2,77+0,75</u> 27,08	<u>4,17+0,85</u> 20,26	<u>5,64+1,12</u> 19,81	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>2,68+0,77</u> 28,61	<u>3,99+0,89</u> 22,26	<u>5,31+1,02</u> 19,26	< 0,001	< 0,001	< 0,001
Аеробна потужність функціональ- ної системи	ЖЄЛ, мл	<u>880,7+142,29</u> 16,16	<u>1050,4+125,1</u> 11,91	<u>1178,3+130,2</u> 11,05	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>895,1+130,13</u> 15,15	<u>1024+117,94</u> 11,52	<u>1145+123,96</u> 10,83	< 0,001	< 0,001	< 0,001
	МСК, мл/хв·кг	<u>43,87+7,12</u> 16,23	<u>52,5+6,26</u> 11,93	<u>59,03+6,52</u> 11,04	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>42,75+6,52</u> 15,26	<u>51,08+5,91</u> 11,57	<u>57,27+6,2</u> 10,83	< 0,001	< 0,001	< 0,001
Анаеробна потужність функціональ- ної системи	Проба Штанге, с	<u>16,23+3,23</u> 19,91	<u>17,16+4,06</u> 23,68	<u>20,2+4,12</u> 20,41	< 0,01	< 0,001	< 0,001	<u>16,2+4</u> 24,72	<u>16,75+4,67</u> 27,91	<u>19,31+4,36</u> 22,6	> 0,05	< 0,001	< 0,001
	Проба Генчі, с	<u>10,53+2,19</u> 20,78	<u>11,42+2,37</u> 20,74	<u>12,58+2,44</u> 19,38	< 0,001	< 0,001	< 0,001	<u>10,59+2,61</u> 24,61	<u>10,98+2,77</u> 25,23	<u>12,09+2,28</u> 18,84	> 0,05	< 0,001	< 0,001

При порівнянні функціональних параметрів 4- і 5-річних дівчаток слід відзначити зростання з віком показників аеробної потужності: ЖЄЛ – на 19,14%, МСК – на 19,48%; анаеробної потужності – на 3,4% (проба Штанге) і на 3,67% (проба Генчі).

Представлені дані показують, що відмінності між параметрами, які вивчаються, є статистично достовірними ($P < 0,001$). Винятком є показники анаеробної потужності функціональної системи ($P > 0,05$) (табл. 1).

Порівнюючи показники морфологічного статусу, дані 5-річних дітей виявились вищі від 6-річних: зріст – на 6,94%, вага – на 12,81%, ОГК – на 3,67%, ЕГК – на 32,89% (рис. 2).

Аналізуючи, за функціональними показниками дані 5- і 6-річних дівчаток, спостерігаємо вищі результати в останніх. Так, показники аеробної потужності вищі: ЖЄЛ – на 11,85%; МСК – на 12,12; анаеробної потужності: проби Штанге – на 15,28%, проби Генчі – 10,12% при $P < 0,001$.

Дані морфологічних показників 6-річних дівчаток, в порівнянні із 4-річними, проявляють тенденцію до зростання: зріст – на 15,68%, вага – на 25,35%, ОГК – на 6,72%, ЕГК – на 98,35% (рис. 2).

При аналізі результатів тестування за функціональними параметрами дівчаток 4- і 6-річного віку, спостерігаємо вищі результати останніх. Так, показники аеробної потужності вищі: ЖЄЛ – на 33,25%, МСК – на 33,96%; анаеробної потужності: проба Штанге – на 19,2%, проби Генчі – на 14,16% (рис. 2).

Представлені дані вказують на відсутність достовірних відмінностей лише за показником функціонального стану вегетативної нервової системи ($P > 0,05$) (табл. 1).

Таким чином, при аналізі показників морфологічного статусу, спостерігається збільшення результату у хлопчиків, в середньому, на 37,88%, а у дівчаток – на 36,47%. При цьому виявлено достовірні відмінності ($P < 0,05$) їх середніх величин в процесі фізичного розвитку (рис. 1 і 2).

Порівняльний аналіз функціональних показників протягом досліджуваного періоду підтвердив закономірність функціональних зрушень в організмі дітей певного віку. Так, за більшістю функціональних параметрів, які вивчались, спостерігається покращення результатів від 4 до 6 років у хлопчиків в середньому на 23,06%, а у дівчаток – на 25,14% ($P < 0,05$). Достовірних відмінностей нами не виявлено лише між показниками анаеробної потужності при порівнянні результатів 4- і 5-річних дівчаток ($P > 0,05$) (рис. 2).

Аналізуючи дані, які віддзеркалюють стан функціональної системи енергозабезпечення організму, виявлено, що з віком у дітей за більшістю параметрів спостерігається тенденція до вдосконалення їх механізмів.

Оскільки результати тестування мають різні одиниці виміру, під час їх аналізу виникла проблема їх оцінки. Тому, на основі закону нормального розподілу результатів тестування, розроблялись оціночні шкали, що дозволило подати результати у вигляді оцінок (балів).

У відповідності до рекомендацій Українського центру відбору результати тестування переводились у бали по оціночних шкалах за значенням показника міри [6].

Неми був вибраний діапазон бальної оцінки від 0 до 10 балів.

Таким чином, після проведення тестування та перерахунку результатів тестування у бали за оціночними шкалами та додавання оцінок у єдину суму, ми отримали інтегральну оцінку рівня розвитку морфофункціональних особливостей

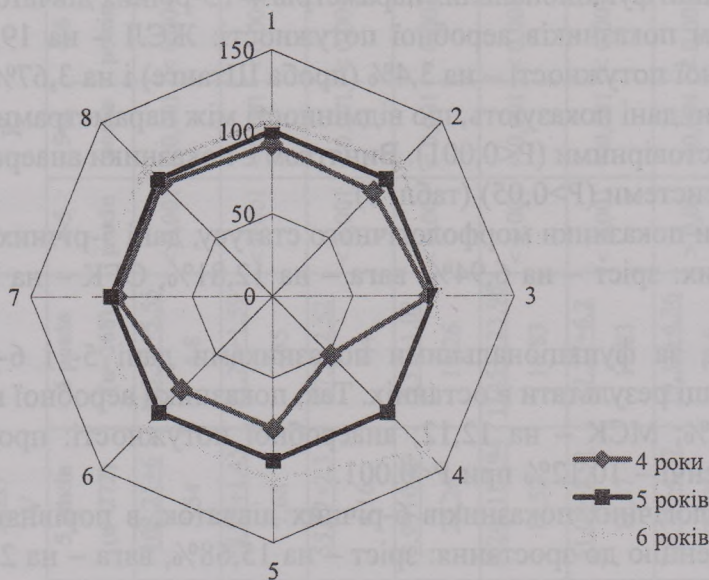

Рис. 2. Відмінності показників рухової функції дівчаток 4, 5, 6 років (у відсотках) (див. примітку до рис. 1)

дітей 4-6 років. Аналіз інтегральних оцінок дозволив виявити різні рівні морфофункціонального розвитку (табл. 2).

Висновки

Аналіз науково-методичної літератури підтвердив необхідність врахування анатомо-фізіологічних особливостей при визначенні рівня розвитку фізичних здібностей для ефективного врахування індивідуальних особливостей і забезпечення диференційованого підходу до фізичного виховання хлопчиків і дівчаток 4-6 років.

Результати аналізу дослідження підтвердили тенденцію до підвищення рівня фізичного розвитку та функціональних можливостей дітей. Так, результати морфофункціональних показників збільшились в середньому на 32,97% у хлопчиків та на 30,81% – у дівчаток 4-6 років.

На основі стратегії відсотково-рівномірного шкалювання, що ґрунтується на нормальності розподілу результатів, були розроблені оціночні шкали. Це дало можливість оцінити отримані результати за показниками, що використовувались у дослідженні.

Таблиця 2

Шкала оцінки морфофункціонального розвитку дітей 4-6 років

Бали	Рівні морфофункціонального розвитку	Оцінка морфофункціонального розвитку
8,0 – 10,0	Високий	Відмінно
6,0 – 7,9	Вищий за середній	Добре
4,0 – 5,9	Середній	Задовільно
2 – 3,9	Нижчий за середній	Незадовільно
0,0 – 1,9	Низький	Погано

Перерахунок результатів дослідження у єдині одиниці – бали, дозволив шляхом суми всіх балів за показниками отримати інтегральну оцінку морфофункціонального розвитку дітей 4–6 років. За значенням інтегральної оцінки дітей можна зробити висновок про рівень морфофункціонального розвитку.

Система оцінки морфофункціонального розвитку хлопчиків і дівчаток 4–6 років рекомендується для використання у практиці фізичного виховання дошкільних закладів і початкової школи, а також у процесі спортивного відбору у групи базової підготовки.

Література

1. Боровиков В.П., Боровиков И.П. *Statistica. Статистический анализ и обработка данных в среде Windows*. – Москва: Инф.-изд. дом “Филин”, 1997. – 608 с.
2. Будык В.В. *Антропометрия*. – Москва: Учпедгиз, 1991. – 269 с.
3. Вильковський Е.С. *Критерії оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та психологічної підготовленості дітей дошкільного віку*. – К.: ІЗМН, 1998. – 62 с.
4. Вилков Л.В. *Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант*. – К.: Вежа, 1997. – 128 с.
5. Гавришко С.Г. *Оцінка індивідуальних можливостей моторно-обдарованих дітей 4–6 років: Дис... канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02*. – Львів, 2004. – 277 с.
6. Гавриш И.В. *Оценка перспективных возможностей пловцов на этапе специализированной базовой подготовки: Автореф. дис. ...канд. пед. наук: 03.00.04/КГИФК*. – К., 1995. – 24 с.
7. Зандорский В.М. *Основы спортивной метрологии*. – Москва: Физкультура и спорт, 1979. – 152 с.
8. Маджаросов Э.Г. *Методы исследования в спортивной антропологии*. – Москва: Физкультура и спорт, 1982. – 198 с.
9. Парогова Е.А. *Совершенствование физического состояния человека*. – К.: Здоровье, 1989. – 164 с.
10. Родименко В.А. *Двигательные способности человека*. – Донецк: Новый мир, 1991. – 336 с.
11. Свендкова Э.Я. *Теория и методика физического воспитания и развития ребенка*. – Москва: Издательский центр “Академия”, 2001. – 368 с.
12. Шадрин В.В., Хрущев С.В. *Медико-биологические аспекты спортивной специализации и отбора*. – Москва: Физкультура и спорт, 1984. – 151 с.
13. Яковенко В.С. *Практикум з методики викладання в спеціальних медичних класах з основами лікувальної фізкультури (для студентів факультетів фізичного виховання педагогічних вузів)*. – Кіровоград, 1994. – ч.1. – 104 с.

ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІТЕЙ 4–6 РОКІВ

Сергій ГАВРИШКО

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут

Анотація. В статті розглядаються питання оцінки рівня анатомо-фізіологічних особливостей дітей 4–6 років. Запропонована комплексна оцінка індивідуальних

особливостей фізичного розвитку з перерахунком результатів дослідження у бали дозволить отримати інтегральну оцінку морфофункціонального розвитку.

Ключові слова: анатомо-фізіологічні особливості, діти 4–6 років, шкала оцінок.

ОЦЕНКА УРОВНЯ РАЗВИТИЯ АНАТОМО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ ДЕТЕЙ 4–6 ЛЕТ

Сергей ГАВРИШКО

Мукачевский гуманитарно-педагогический институт

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы оценки уровня анатомо-физиологических особенностей детей 4–6 лет. Предложенная комплексная оценка индивидуальных особенностей физического развития с перерасчетом результатом исследования в баллы даст возможность получить интегральную оценку морфофункционального развития.

Ключевые слова: анатомо-физиологические особенности, дети 4–6 лет, шкала оценок.

ESTIMATION OF LEVEL OF DEVELOPMENT OF ANATOMY- PHYSIOLOGICAL FEATURES OF 4–6 YEARS-OLD CHILDREN

Sergiy GAVRYSHKO

Humanity-pedagogical institute of Mukachevo

Abstract. The state and dynamic of development of determinate, the system of the anatomy-physiological peculiarities of 4–6 year-old children is worked out. It's contains: complex testing of their individual peculiarities of physical development, conversion the results into marks according to the mark scales and determination of the integral estimation of anatomy-physiological peculiarities.

Key words: anatomy-physiological peculiarities, 4–6 year-old children, the mark scales.

КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Світлана ГВОЗДЕЦЬКА

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Постановка проблеми. У зв'язку з погіршенням екологічної ситуації, незадовільним станом охорони материнства, а також високим рівнем дитячої захворюваності і травматизму, кількість дітей з різноманітними обмеженнями життєдіяльності неухильно зростає. Значну частину серед них займають діти із затримкою психічного розвитку.